

Vuosiraportti 2025

Tuusulan pohjavesialueiden seurantatyöryhmä

(Hyväksytty seurantatyöryhmän kokouksessa 5.3.2026)

Sisällysluettelo

Seurantatyöryhmä.....	2
Työryhmän työskentelystä	3
Rakentamislaki, rakennusjärjestys ja pohjavedet	3
Ampumaradan ympäristölupahakemus Hyrylän pohjavesialueella	3
Tuusulan ympäristönsuojelumääräykset	4
Rusutjärven pohjavesialueen lisävesihanke	4

Seurantatyöryhmä

Tuusulan kunnanhallituksen syksyllä 2014 perustaman työryhmän tehtävänä on seurata Tuusulan pohjavesialueilla toteutettavia suojelutoimenpiteitä, pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien ajantasaisuutta ja riskitoimintojen muutoksia sekä pohjaveden suojelua koskevia lakimuutoksia ja tutkimuksia sekä edistää pohjaveden yhteistarkkailua ja tehdä pohjaveden suojelemiseksi tarpeellisia esityksiä ja aloitteita toimivaltaisille viranomaisille. Työryhmä raportoi toiminnastaan vuosittain Tuusulan kunnanhallitukselle.

Seurantatyöryhmään kuuluu kunnan omien asiantuntijoiden lisäksi edustajat Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymästä, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksesta sekä Uudenmaan ELY-keskuksesta. Työryhmän kokoonpano vuonna 2025 on ollut seuraava:

Organisaatio	Työryhmän 1. jäsen	Työryhmän 2. jäsen
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	Marjo Alho, <i>puheenjohtaja</i>	Liisa Garcia, <i>sihteeri</i>
Kunnallistekniikka	Petri Juhola	-
Kaavoitus	Jouni Määttä	Henna Lindström
Rakennusvalvonta	Johanna Aho	-
Tuusulan Vesi	Jukka Sahlakari	Tatu Hiltunen
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	Mika Keltaniemi	-
Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymä	Kari Korhonen	Virve Ståhl
Uudenmaan ELY-keskus	Heini Loikkanen, Annukka Vähä-Vahe	Petra Ihanamäki

Vuonna 2025 seurantatyöryhmän kokoukseen on osallistunut lisäksi ympäristötarkastaja Minna Karhunen Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksesta (2/2025). Ympäristökeskus on vastannut seurantatyöryhmän sihteeripalveluista ja asiakirjahallinnosta.

Työryhmän työskentelystä

Tuusulan pohjavesialueiden seurantatyöryhmä on kokoontunut vuonna 2025 kaksi kertaa (13.3. ja 9.10.2025). Seurantatyöryhmä on kokouksissaan käsitellyt mm. rakentamislain ja rakennusjärjestyksen suhdetta pohjaveteen, ampumaradan ympäristölupahakemusta Hyrylän pohjavesialueella, Tuusulan ympäristönsuojelumääräyksiä sekä Rusutjärven pohjavesialueen lisävesihanketta.

Rakentamislaki, rakennusjärjestys ja pohjavedet

Rakentamisella voi olla vaikutuksia pohjaveden laatuun ja määrään. Vaikutuksia ja riskejä voidaan vähentää oikeanlaisilla toimintatavoilla. Johanna Aho kertoi rakentamisesta ja rakennusjärjestysluonnoksesta sekä niiden suhteesta pohjaveteen. Rakentamislaki on aiempaa maankäyttö- ja rakentamislakia määräävämpi eli viranomaisten on otettava toiminnassaan huomioon tietyt lähtökohdat, joista osa sisältää myös ympäristön huomioimista. Myös kunnan rakennusjärjestyksessä voidaan antaa määräyksiä esimerkiksi pohjaveden suojelemiseksi.

Tuusulan rakennusjärjestysluonnokseen on kirjattu useita asioita liittyen pohjavesiin. Myös Päijännetunnelin suojavyöhyke on rinnastettu pohjavesialueisiin. Kyseisillä alueilla ei mm. saa rakentamisen seurauksena aiheuttaa haitallista pohjaveden purkautumista, eikä rakentaa energiakaivoja. Rakennusjärjestykseen on laadittu tueksi nyt ensimmäistä kertaa myös perusteluosa, jossa ohjeistetaan määräysten soveltamista.

Rakennusjärjestyksen kanssa on laadittu samanaikaisesti myös ympäristönsuojelumääräyksiä, joissa omalta osaltaan otetaan kantaa pohjaveden suojeluun. Rakennusjärjestys ja ympäristönsuojelumääräykset on pyritty laatimaan siten, ettei niissä olisi ristiriitaisuuksia. Jos samasta asiasta kuitenkin on määrätty sekä rakennusjärjestyksessä että ympäristönsuojelumääräyksissä, tulee noudattaa sitä määräystä, millä päästään parempaan ympäristönsuojelulliseen lopputulokseen.

Ampumaradan ympäristölupahakemus Hyrylän pohjavesialueella

Minna Karhunen kertoi Tuusulan Voima-Veikot ry:n ampumahiihtostadionin ympäristölupahakemuksesta. Toiminta radalla on alkanut vuonna 1986 sijoituspaikkaluvalle. Lainsäädännön muutosten takia toiminnalle on tarpeen hakea nykyllä lainsäädännön mukaista lupaa. Ympäristölupahakemus tuli vireille helmikuussa 2025 ja syyskuun lopussa saatiin tarvittavat täydennykset.

Ampumarata sijaitsee keskellä Hyrylän vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta ja pohjaveden virtaussuunta on kohti vedenottamoa. Radalla on 29 ampumapaikkaa ja siellä käytetään vain pienoiskivääreitä. Jokaisella ampumapaikalla on käytössä metalli- ja paperitaulut. Luotiloukut ovat vain paperisten taulujen takana, eli vain puolet luodeista kerätään. Laskennallinen kuormitus koko radan toiminta-ajalta on 10 500 kg lyijyä ja 106 kg antimoniamia. Alueen hulevesistä suurin osa imeytyy suoraan maaperään, loput ohjautuvat imeytysaltaaseen, jossa on öljynerotuskalvo.

Tulevaisuudessa on tarkoitus saada luotiloukut kaikille tauluille, joka toteutettaisiin konttirakenteella maalitaulualueelle. Hakemuksessa on esitetty viiden vuoden siirtymäaikaa konttirakenteen toteuttamiselle. Konttirakenne vaatii rakentamisluvan, jota ennen ampumahiihtostadionin toiminta tulisi merkitä kaavaan.

Alueella on tehty maaperätutkimuksia joulukuussa 2024. Tutkimuksissa havaittiin kohonneita liijypitoisuuksia taustavallin sekä maalitaulualueen pintamaakerroksessa ja sen alapuolisessa maakerroksessa. Lisäksi havaittiin kohonneita antimonipitoisuuksia taustavallin ja maalitaulualueen pintamaakerroksessa. Liukoisuustutkimuksissa todetut liukoisuudet olivat pieniä.

Alueen pohjavedenpinta on korkealla, paikoin alle kaksi metriä ampumaradan maanpinnasta. Pohjavesitarkkailu on aloitettu vuoden 2021 alusta ja ampumahiihtostadion on mukana yhteistarkkailussa. Antimoni on otettu mukaan seurantaan vasta vuonna 2025. Ympäristölupakäsittelyn yhteydessä arvioidaan mm. tarkkailun riittävyys.

Tuusulan ympäristönsuojelumääräykset

Marjo Alho esitteli Tuusulan ympäristönsuojelumääräyksiä. Määräysten laatiminen on ollut pitkälinen työ. Niitä on yritetty laatia aiemminkin vuosien varrella, mutta aiemmin niitä ei ole saatu hyväksytyä. Valmistelussa on hyödynnetty muiden ympäristökeskuksen toimialueen kuntien määräyksiä ja niistä saatuja valvontakokemuksia. Määräyksiä on muokattu saadun palautteen perusteella. Valmistelussa on ollut monta vaihetta ja lopulta toukokuussa 2025 ympäristölautakunta hyväksyi osaltaan määräykset. Tämän jälkeen kunnanhallitus ja -valtuusto hyväksyivät määräykset syyskuussa 2025, ja määräykset astuivat voimaan 1.10.2025.

Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioiden ehkäistä ympäristön pilaantumista. Tuusulan ympäristönsuojelumääräyksissä on pohjavesialueita koskevia asioita useassa kohdassa. Useimmat pohjavesialueita koskevat määräykset koskevat myös Päijännetunnelin suojavyöhykettä. Määräysten mukaan kyseisillä alueilla mm. vesikäymäläjätevesien johtaminen tai imeyttäminen on kielletty, vaikka jätevedet olisi puhdistettu ja ajoneuvojen ym. pesu on sallittu ainoastaan tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla.

Rusutjärven pohjavesialueen lisävesihanke

Virve Ståhl kertoi ajankohtaistarkastuksen Rusutjärven lisävesihankkeen tilanteesta. Rusutjärven tekopohjavesilaitos sijaitsee Rusutjärven pohjavesialueella ja lisävesihankkeen tavoitteena on lisätä vesilaitoksen vedenottokapasiteettia. Hanke on aloitettu jo vuonna 2023. Hankkeessa on tehty virtaus- ja maaperämalli sekä havaintoputkien kartoitus ja vedenlaadun tutkimus. Pohjavedenpintoja on seurattu automaattimittareilla keväästä 2025 lähtien.

Vedenottoa olisi mahdollista lisätä sekä etelä- että pohjoispäässä, tarkemmat tutkimukset on keskitetty nyt eteläpäähän. Seuraavana toimenpiteenä on koeimeytys. Hanketta ovat viivästyttäneet rakenteiden luvitus kunnan maille ja kaivojen tekijän aikataulut.